

Adelheid og Bazaren i Beatrice.

Af Christiane Petersen.

(Fortsat.)

Omkring Klokken otte samledes man i det runde Telt, der var festlig oplyst af store Hængelamper. Herinde var imidlertid sket en stor Forandring. Alle Borde var bleven flyttede over i Bazaren og i Steden for stod den ene Bænk eller Stol ved Siden af den anden i Halvkreds saaledes, at der var Passage fra Indgangen helt til den anden Ende af Teltet, hvor der var aaben Plads. Der blev Siddepladser til alle endskjnt der med store og smaa var over tusinde Mennesker til Stede.

I forreste Række, altsaa længst fra Indgangen, sad Fru Dahl med sine tre yngste Døtre. Matilda og Elizabeth saa noget søvnige ud og gabede af og til, men Adelheid var lysvaagen, uagtet det havde været en haard Dag for hende. Hun havde vasket op det meste af Tiden, og naar hun ikke var hurtig, fik hun Skænd af Eleonore, medens de andre Piger lo ad hende; da havde hun været nær ved at græde, men saa tænkte hun paa Brevet, der havde gjort hende saa lykkelig den foregaaende Dag, og saa var hun atter glad.

I samme Række, men paa den anden Side af Gangen, der gik midt gennem Teltet, sad ogsaa Pastor Holmstrup og Hustru, og lidt fra dem Mathias Lund, kneben op til Teltets Side og skjulende sig halvt bag et stort Oleandertræ, som vilde han helst være ubemærket. Den gamle Pengepuger havde virkelig villet unde sig nogle Timers Fritid og var midt om Eftermiddagen gaaet til Festen. „Han vilde“, tænkte han, idet han havde forladt sit skumle Kontor, „se hvorledes hans Arbejdere bumlede deres Penge bort, de Narre! havde det ikke været helt anderledes for dem, om de i Steden for havde arbejdet i Fabrikken, saa havde de ikke alene sparet de mange Penge, de nu øsede bort, men tjent deres Dagløn. Nej, saa havde han rigtignok anderledes forstaaet at spare i sine Dage, han, der en Gang havde været en fattig Husmandsdreng og kendt mere til Sult og Nød end den ringeste blandt sine Arbejdere; han var nu den rigeste blandt de rige i Byen og den mægtigste Villige, thi var det ikke altid hans Mening, hans Villie, der blev taget Hensyn til i Byraadet? Jo vist, og alt det havde han naaet ved egen Flid, Udholdenhed og Sparsommelighed“. Ved disse Tanker havde han forsøgt at rette Ryggen, men det havde ikke rigtig lykkedes ham, for den var bleven saa krum ved de mange Aars Hængen over Skrivepulten og Regnskabsbøgerne. Saa havde han naaet Broen ved Festpladsen, havde læst Hilsenen, der var anbragt over Åresporten. „Velkommen! jo pyt!“ tænkte han. „Velkommen til vore Pengepunge, det er, hvad de mener. Na, jeg skal da i hvert Fald nok passe paa min.“

Saa var han gaaet ind paa Festpladsen, men her havde mødt ham et Syn, han mindst havde ventet. Rundt omkring og over sig, hvordan han end vendte Øjet, saa han flagrende Danebrogsflag, han, som ikke havde set en dansk Fane i over halvhundredte Aar. Da var der gaaet en underlig Følelse gennem hans Bryst, og han havde sukket, han vidste ikke selv hvorfor.

Men Folket var stimlet sammen i den anden Ende af Festpladsen, og saa havde han da ogsaa skullet hen at se, hvad der gik for sig. Vant, som han var, til at gaa lige paa Maalet, havde han arbejdet sig frem gennem Folkemængden lige hen til Platformen, hvor Børnene stod og sang. Han var kommen lige tidlig nok til at høre deres sidste Sang, og hvor sølsomt! Det var netop en lille Salme, han selv en Gang havde sunget som Dreng, den allerførste, hans Moder havde lært ham. De bløde Barnestemmer tonede ikke alene i hans Øren, men lige ind i hans Hjerter; og han, den kolde, kloge, beregnende Forretningsmand, der i en hel Menneskealder ikke havde haft Tanke for andet, end hvorledes han bedst skulde samle Penge, blev med eet saa besynderlig til Mode. En Strøm af Tanker og Følelser, som han ikke havde kendt i Aar og Dag væltede sig ind over ham med ustandselig Magt, akkurat som Vandmasserne bryder frem, naar Flodledet tages fra en længe opdæmmede Strøm.

Det var bleven ham umuligt at staa rolig i Folkehoben, og saa snart Sangen var endt, var han ilet bort uden at høre eller bryde sig om de Haansord, der hist og her lød om ham i Folkemængden; han var jo ilde lidt af alle og især af sine Fabriksarbejdere, som han hundsede til enhver Tid.

Han havde opsøgt en enlig Bænk og her ganske overgivet sig til sine Følelser, og da var hans hele Liv kommen til at staa saa forunderlig klart for ham. Hans Barndom havde til Trods for Savn været lykkelig, anderledes lykkelig end hans Manddom og Alderdom. En Gang greb han sig i at ønske at han igen var Dreng og iført sine gamle Lærredsbeklæder med de store Lapper for Knæerne og med de bare Ben i de tunge Træsko, igen hjælpende Faderen ude i Mergelgraven; thi hvor anderledes vel tilfreds havde han ikke været den Gang, og hvor trygt var han om Aftenen slumret ind efter endt Aftenbøn. Hans Forældre havde været fattige paa verdslig Gods, men rige i Gudsdygt, og de havde meddelt ham af den eneste Rigdom, de besad. Men efter han var kommen her til Lands, havde han kastet al Religion over Bord og kun stræbt efter at blive rig, hvad han ogsaa var bleven; men hvad hjælp det ham! Han var jo dog ikke lykkelig, og med sine Fabriker og alle sine Penge var han dog saa uendelig fattig, at han ikke ejede en eneste Ven. Paa hele den vide Jord var der ikke et Hjerter, der slog ham kærligt i Møde.

Han var nu over de halvfjerds og kunde altsaa ikke have langt tilbage, og hvad saa? I disse og lignende Tanker havde han siddet hensunken og havde slet ikke mærket, at det var bleven mørkt og Lamperne tændte. Omsider var han bleven vakt af sine Grublerier ved, at nogen havde nærmet sig Bænken. Saa havde han skyndsomt rejst sig og egentlig villet gaa hjem, men var kommen ind i Folkemængden, der stimlede hen til Teltet, og var kommen herind, hvor han nu sad og gjemte sig bag Oleandertræet. Han var endnu saa fordybet i sine Tanker, at han ikke lagde Mærke til den forventningsfulde Stemning, der var udbredt over de tilstedeværende. Man vidste nemlig, at noget af det bedste paa Dagens Program endnu var tilbage, men kun de færreste var indviede i, hvad det var og mange sad i spændt Forventning.

Fru Dahl vidste imidlertid nok, hvad der snart vilde komme, og ved Tanken derom bredte hun sig endnu mere i sin Stol og tog sig helt imponerende ud i sin sorte Silkekjole. Kun nogle faa Minutters Tavshed til, og saa hørtes en sagte Raslen ved Indgangen, og Eleonore Dahl, iført en elegant lyseblaa Silkekjole, besat med rige Kniplinge, traadte frem, bærende sit stolte Hoved højt end nogen Sinde før. Hun var bekendt for at være Byens smukkeste Pige, men ingen syntes dog at have set hende saa blændende skøn før som i Aften. Da hun havde naaet den aabne Plads i Teltets Ende og vendte sig om mod Forsamlingen, lød der et sagte Udbrud af Beundring. Fru Dahl hørte det og brystede sig endnu mere og tænkte, at de mange Penge, den fine Kjole havde kostet hende, var alligevel godt anvendt. Eleonore hørte det ogsaa og havde om muligt Hovedet endnu lidt mere, medens et stort Smil spillede om hendes Læber.

„Se, hvor hun kroer sig“, hviskede Matilda til Elizabeth. „Du skal faa at se, hun bliver saa stolt herefter, at ingen kan være i Huset for hende.“

Eleonore istemte nu en smuk Salme, men endskønt dens Indhold var følelsesfuld, og hun havde en overordentlig god Stemme, formaadede hun dog ikke at lægge et dybere Indtryk i sin Sang; den naaede kun til Folkets Øren, ikke til deres Hjerter. De fleste sad med aaben Mund og stirrede paa den fine Skikkelse og lyttede til den dejlige Stemme. Nogle beundrede hendes Skønhed, andre hendes Sang; atter andre hendes Kjole. Veninderne misundte hende hjertelig alle tre Dele. Matilda og Elizabeth tænkte, de skulde bare have saadan en Kjole, saa var de mindst lige saa smukke, og den første besluttede sig til at plage Moderen, indtil hun fik en ligedan. Adelheid glædede sig af Hjertet over sin skønne Søster og hendes Sang. Moderen nød i fulde Drag sin eller rettere sagt Datterens Triumf.

I de fleste Ansigter kunde man læse Beundring, men i Præstens Øjne var der Taarer, og i sit Hjerter sukede han: „Ak kære, kære Pige, hvor bærer det henad med dig? Vilde du dog bøj dig for den Herre og Gud, som du synger saa smukt om.“

Eleonore havde været en af hans kærester Konfirmanter, og det havde gjort ham saa ondt at se det verdslige Sind tage Overhaand hos hende i de senere Aaringer. Han dadlede i Stilhed Fru Dahl, fordi hun havde næret Datterens Forfængelighed ved at give hende en saa kostbar Dragt, der hverken passede til Eleonores Stilling eller Fru Dahls Formueomstændigheder. Han følte sig saa ilde berørt over, at hendes Hovmod skulde hindre Salmens Ord, ja Herren derigennem, i at udføre sit Værk, at den Glæde, Festen havde givet ham, næsten svandt bort.

Efter at Eleonore var færdig, traadte Undsømsforeningens Sangkor frem og glædede Forsamlingen med flere smukke, firstemmige Sange. Derefter blev der fremvist Lysbilleder fra Danmark, forestillende forskellige Scener fra By og Land, som gav de unge en god Forestilling om Søder og Skikke i deres Fædreland og opfriskede mangt et Minde hos de gamle.

Mathias Lund var en meget opmærksom Tilskuer. Især var han interesseret i et Billede af en gammel Landsbykirke, hvidkalket, med et svært firkantet Taarn, samt store murede Stiver ved Væggene, og paa Taget en Storkerede. Mo'r Stork sad paa Redden, men Fatter stod med udslagne Vinger og skulde lige til at flyve af Sted. Det syntes at være efter Kirketid, thi Præsten stod ved Kirkedøren iført sit Ordnat og talte med Degnen, en lang, smal Person, lidt krumbøjjet, og med en stor Salmebog under Armen. Rundt omkring mellem Gravene — i Danmark er Landsbykirkerne nemlig ofte omgivet af Kirkegården — stod Kirkegængerne i Klynger, ligeledes i ivrig Samtale; Mændene med høje rundpullede Hatte og lange Frakker; en Del af de ældre Koner med Tørklæder om Hovedet, korte Kjoler, Forklæder og store Træsko. Billedet var saa godt truffen, og Ansigtstrykkene saa naturlige, at det var ligesom Menneskene var levende, og man kunde næsten se deres Læber bevæge sig, medens de talte.

Det mindede Mathias Lund om den Kirke, hvori han var konfirmeret, og hvor han havde gaaet med sine Forældre til Alters, Søndagen før han rejste til Amerika. Saa kom han til at tænke paa, hvad Moderen havde sagt til ham om Aftenen, da han for sidste Gang sad sammen med hende og Faderen paa Bænken under den gamle Bøg, der stod op til det lille Huses skæve Væg.

„Ja, Mathias“, havde hun sagt med Taarer i Øjnene, „nu rejser du snart langt bort, og jeg følger som jeg aldrig mere skal se dig henede, men hold dig til din Gud, min Dreng, saa mødes vi en Gang hisset.“

Hendes Ord var bleven til Sandhed for saa

vidt, at hun og Faderen var døde med kort Mellemrum kun faa Aar efter hans Afrejse, og de havde saaledes ikke genset hinanden henede; men hvorledes skulde han kunne møde dem hisset, som Moderen havde talt om, han, som i saa mange, mange Aar ikke havde ofret Gud og hans Rige en Tanket! Og hvad om han pludselig blev kaldt bort? — hvad saa? Ved den Tanke blev han saa opfyldt af Angst, at han knap kunde sidde roligt.

Nu var alle Lysbillederne forbi, og saa traadte Pastor Holmstrup frem og talte igen indtrængende, og Mathias Lund, der for første Gang lyttede til en dansk Præst i Amerika, følte lidt af sin Uro svinde, og der kom mere Fred over ham end før paa den Dag.

Pastor Holmstrup havde den Aften en mere opmærksom Tilhørerkreds end nogen Sinde før i de seksten Aar, han havde været Præst i Beatrice. De fleste havde tilbragt en glad Dag og havde ladet de bedre Følelser raade; de var saaledes i en Sindsstemning, hvori Præstens Ord bedre kunde faa Indpas hos dem. Da han var færdig, sang hele Forsamlingen, ledet af Sangkoret, og dermed var saa Festen endt. Mange skyndte sig ud, thi det led stærkt mod Midnat, og en Del havde langt hjem. Men hist og her i Teltet blev enkelte Flokke staaende og fik sig endnu en lille Samtale om Dagens Begivenheder. En Del, og det var ikke saa faa endda, trængte sig om Præsten, trykkede hans Haand og takkede ham; og med mangt et Haandtryk fulgte en Sølvdaler eller to, eller ogsaa en Seddel som Hjælp til Kirken. Derefter skyndte man sig mod Udgangen. Præsten, der nu stod ene, greb sin Hat og vilde ogsaa gaa, men i det samme lagdes en Haand paa hans Arm, og da han vendte sig om, saa han Manden, der den hele Aften havde siddet saa stille bag Oleandertræet, staa foran sig. Det var Mathias Lund og dog ikke ham. Det var nok hans Skikkelse, men i Ansigtet saa Præsten noget, han aldrig havde set hos den kolde Forretningsmand, noget, der fyldte den trofaste Sjælesørger med Glæde; thi Fabrikejeren var en af dem, han i saa mange Aar havde tigget sin Herre og Mester om at faa Lov til at frelse for ham, og han undrede sig over, om Miraklet nu virkelig var ved at ske, og hans Bønner skulde opfyldes. Den rige Mand, der ofte havde behandlet Præsten grovt, stod nu saa ydmygt foran ham. Øjnene, de tidligere saa kolde Øjne, saa bedende ind i hans Mundvigene bævrede, og Ordene kom besværlig frem.

„Hr. Pastor“, stammede han, „jeg er saa — jeg — jeg vilde gerne takke dem for de Ord, de talte før, og — og — se her, tag det til Kirken. Ak, Hr. Pastor, jeg har ofte behandlet dem slet, og fortjener ikke, at de skal have Medlidenskab med mig, men Aa, om de kunde — om de vilde tilgive mig og —“

Videre kom han ikke, thi en af de Mand, der skulde slukke Lysene, traadte til for at tale med Præsten, og da denne igen vendte sig om, var Mathias Lund forsvunden. Pastor Holmstrup fulgte sig lidt nedslaaet derover og gik tankefuld ned mod Udgangen, men saa kom han i Tanker om det Stykke Papir, som Fabrikejeren havde givet ham, og som han endnu holdt i Haanden. Haan traadte hen til en enlig Lampe, der endnu brændte dødsigt, og foldede Papiret ud. Det var en Bankanvisning paa to Hundrede Dollars. Det var vel ikke saa mange Penge for en saa rig Mand, som Mathias Lund, men det var alligevel mange Penge at give bort uopfordret for en Mand som ham, der aldrig tidligere havde ofret en Skilling, selv om han var bleven bedt nok saa indtrængende derom. Da forstod Pastor Holmstrup, at Miraklet virkelig var sket, det Mirakel, at en Sjæl, der har tilbedt Sølv og Guld saa længe, at den er bleven haard som det, pludselig vender sig fra sin Afgud og søger efter den sande levende Gud.

Saa gik Pastor Holmstrup da glad til sit Hjem, takkede Gud i sit Hjerter for den Naade, han havde bevist ham den Dag, og bedende ham om Visdom og Velsignelse til at lede Fabrikejeren og mange flere til hans Naadefavn.

Omtrent paa samme Tid stod Adelheid i sit lille Værelse. Træt og søvnig var hun, men hun skulde dog endnu en Gang have set til sit Brev, inden hun gik til Ro, og da hun atter forvarede det i Gemmet, hviskede hun glad: „I Morgen, i Morgen!“

Det var hen imod Middag den næste Dag, da Pastor Holmstrup sad i sit Studereværelse og eftersaa Regnskabet over Indkomsterne ved Festen. Det var et overordentlig godt Resultat, langt over Forventninger. Med hvad der var kommen ind fra Bazaren og Bispningen samt ved frivillige Gaver, vilde der let blive otte Hundrede Dollars til overs efter, at alle Omkostninger var dækkede.

Som han sad allerbedst, kom Fruen og meldte, at Adelheid Dahl vilde gerne tale med ham. Præsten vilde ikke saa gerne forstyrres og undrede sig over, hvad den lille vilde ham; men saa tænkte han, hun kom vel i et Ærinde fra sin Moder.

„Lad hende kun komme ind“, svarede han.

Adelheid traadte ind og bød udsælselig „Goddag“; hun var aabenbart meget forlegen; maaske havde hun sine Anelser om, at hun ikke kom tilpas.

For at hjælpe hende lidt paa Gled spurgte Pastoren hende, hvorledes hun havde haft det den foregaaende Dag, og hvad hun syntes om Festen, men hun svarede noget adspredt.

„Var der noget, du vilde sige mig, lille Ven, saa kom kun frem med det“, sagde Præsten venligt. Adelheid fingrede nervøst ved et stort Brev, hun holdt i Haanden.

„Jo ser De, Hr. Pastor, da vi Piger i Ungdomsforeningen var samlede en Gang sidste Efteraar

og skulde lave Ting til Bazaren, kunde jeg slet ikke komme af Sted med at brodere den Naalepude, Eleonora havde givet mig at lave, og det gjorde mig saa ondt, for jeg vilde gerne lave noget rigtig pænt ligesom de andre Piger, men det vilde slet ikke lykkes mig, og saa stak jeg mig saa ofte i Fingrene, og jeg gjorde mig dog virkelig Flid, Hr. Pastor“ — her saa hun Præsten ind i Ansigtet, som var hun bange for, han skulde komme med Indvendinger. Han havde nemlig en Gang i Ungdomsforeningen talt over „Hvor der er Vilhe, der er Udvej“, og gaaet ud fra, at naar de unge virkelig vilde noget godt og lade al deres Flid an derpaa, skulde Gud nok lægge sin Velsignelse til Værket.

Pastor Holmstrup kunde ikke bare sig for at smile. „Na, det vilde altsaa ikke gaa med den Naalepude“, fortsatte han, da Adelheid holdt inde. „Men hvad gjorde du saa?“

„Ja, ser De, Matilda lovede at gøre den færdig for mig, men saa var det jo dog ikke mig, der havde givet den, og jeg vilde dog gerne hjælpe lidt til, at vi kunde faa en Kirke; saa var jeg ked, fordi jeg ikke saa nogen Udvej. Men den næste Dag læste jeg, i et amerikansk Ungdomsblad, en Bekendtgørelse fra Redaktøren, at hvilke som helst kunde indsende Fortællinger til Bladet indtil den første April det følgende Aar, og den, der skrev den bedste Fortælling, vilde faa første Premie, som var et Tusinde Dollars; og den næstbedste vilde faa anden Premie eller fem Hundrede Dollars. Var der nogle Fortællinger, som var gode, af dem, som ikke tog Premier, vilde Redaktøren give Forfatteren ti Dollars for hver af dem. Saa tænkte jeg paa, at mine Stile var bleven rost i Skolen, og jeg har ogsaa i de sidste Par Aar forsøgt mig paa Fortællinger, men har brændt dem, for jeg tænkte de duede ikke. Men da jeg saa læste Avertissementet, tænkte jeg, at jeg maaske, naar jeg gjorde mig rigtig Flid, kunde skrive en Fortælling saa god, at jeg kunde tjene ti Dollars, og dem vilde jeg saa give til Kirken, da jeg ikke kunde sig noget til Bazaren. Og saa — saa — ja saa begyndte jeg samme Aften at skrive paa en Fortælling, men det tog jo lang Tid, for jeg kunde kun skrive om Aftenen, og undertiden var det saa koldt oppe paa mit Kammer, og jeg frøs og var træt, men jeg fik da Fortællingen færdig for godt tre Maaneder siden, og sendte den ind. Saa gik jeg og ventede Svar hver Dag, men den ene Uge gik efter den anden, og der kom intet. Det var en forfærdelig lang Ventetid, for jeg var saa bange for, at jeg slet ikke fik noget, og saa havde jeg jo ingen Gave til Kirkefundet. Men tank Dem, Hr. Pastor! saa fik jeg i Forgaars det Brev. Se, vil de ikke læse det?“

Med straalende Ansigt tog Adelheid Brevet ud af Omslaget og rakte det til Pastor Holmstrup, der havde lyttet opmærksomt efter. Da de dybe violette Øjne nu mødte hans, idet han tog mod Brevet, tænkte han uvilkaarlig paa sin egen lille Pige, der slumrede deroppe paa Kirkegården. Hun vilde netop have været paa Adelheids Alder havde hun levet. Et Suk undslap ham, men saa foldede han Brevet ud og læste. Det var selvfølgelig skrevet paa Engelsk, men lød oversat saaledes:

„Kære Miss Dahl: — Vi har hermed den Glæde at kunne meddele Dem, at Komiteen, som var nedsat til at bedømme de Fortællinger, der indkom ifølge vort Avertissement, har tilkendt Deres Manuskript første Premie. Indlagt var saa god at finde en Anvisning paa Tusind Dollars, som vi haaber vil ansøre Dem til at fortsætte Deres Forfattervirksomhed.“

De maa vist være et ægte Naturbarn og rigtig leve i en idyllisk Sfare, for der er saadan noget forunderligt livsfriskt over Deres hele Fortælling, at da den blev oplæst i Redaktionsværelset, var det som hele vor triste dagligdags Omgivelse forsvandt, og vi befandt os ikke længere i den larmende By, men i den herlige Naturscene, De saa mesterlig beskriver.

Bliv ved, som De har begyndt, og de vil have Lykke med Dem.

Lad det nu ikke vente forlange, inden vi igen hører fra Dem.

Deres hengivne,
D.C.C.—Publishing Co.,
Chicago, Ill.”

„Det er jo overordentlig opmuntrende“, sagde Pastor Holmstrup, idet han gav Adelheid Brevet tilbage.

„Jeg ønsker dig til Lykke af Hjertens Grund, og ogsaa jeg haaber, du vil fortsætte som du har begyndt. Nu skal Studeringen vel rigtig gaa for sig, for nu har du jo Penge til at betale Undervisningen?“

„Nej, det bliver der ikke noget af endnu, for disse Penge er til Kirken.“

„Ja, ja; jeg husker nok, du talte om at give ti Dollars og i saa Fald vil jeg takke dig hjertelig, først for mig selv og saa i Menighedens Navn; thi det er ingen ubetydelig Sum at give for saadan en Pige som dig. Men selv om du trækker de ti Dollars fra, er der jo alligevel rigelig til at betale Opførelse og et Par Aars Skoleundervisning i en større By.“

„Nej, nej, Hr. Pastor, jeg maa give alle Pengene.“

Præsten saa bestyrtet paa hende. „Jeg forstaar dig ikke Adelheid“, sagde han derpaa. „Er det virkelig din Mening at give alle disse Penge bort, som du har maattet arbejde, ja lide saa meget for at erhverve, og som du trænger haardt til for at fortsætte dine Studier?“

(Fortsættes.)